

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

*Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В.Гнатюка*

Annotation. The article analyzes the role and significance of scientific and methodological support for the process of training sports managers. The importance of forming their professional competence, which is distinguished by the specificity of their professional duties, which must meet the requirements of the national and international labor market, is revealed. The need to improve pedagogical technologies in the educational process of physical culture and sports managers is substantiated.

Key words: physical culture and sports, sports manager, educational process, professional competence, pedagogical technologies.

В останні десятиліття в нашій країні велика увага приділяється реформуванню системи освіти. У «Концепції професійної освіти України», зокрема зазначено, що існуюча система підготовки кваліфікованих кадрів для сфери фізичної культури і спорту не відповідає сучасним потребам суспільства. У зв'язку з цим особливого значення набуває підготовка спортивних менеджерів і формування у них професійної компетентності.

Підготовка навчальних програм є однією із важливих методичних основ забезпечення процесу формування професійної компетентності у майбутніх спортивних менеджерів, тому що вони визначають діапазон знань, умінь та навиків для їх діяльності, які мають бути засвоєні за роки навчання і повинні сприяти розвитку студента адекватно до державних вимог у даній галузі. Слід підкреслити, що значення такого виду науково-методичного забезпечення формування професійної компетентності спортивних менеджерів, як контент-аналіз планів роботи навчальних закладів фізичної культури, який дозволяє з'ясувати у сукупній їх діяльності рівень функціональної спрямованості навчального процесу: скільки приділяється роботи за його цільовою спрямованістю, за спрямованістю запланованих заходів в навчальній, спортивній, виховній роботі, за способами викладацького впливу, серед яких найбільш важливими є контроль та перевірка виконання навчальних програм.

Професійна компетентність, на думку П. Хоменка [3], суттєво відрізняється від звичного кваліфікаційного підходу, бо відображує певні вимоги не лише до квінтесенції освіти (що необхідно знати, вміти й якими навиками володіти випускнику вузу в професійній галузі), але й до складової щодо його поведінки (уміння застосувати знання, навички для вирішення задач професійної діяльності в сучасних ринкових умовах). Майбутні менеджери повинні вільно орієнтуватись у кон'юктурі, якісних та кількісних параметрах як вітчизняного, так і світового ринку спортивних послуг. Методика проведення навчального процесу має забезпечити високу конкурентоспроможність спортивних менеджерів.

Необхідна організація освітнього процесу таким чином, щоб він передбачав ідентичність концепції професійної підготовки спортивних менеджерів до європейських стандартів, які диктують необхідність враховувати інноваційні технології при збереженні сучасних вимог до спеціалістів цієї сфери діяльності. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту повинна здійснюватись на основі існуючої структури компетентності, яка включає інтелектуальну компетентність, мотивацію, а також реалізацію системного підходу в освітньому процесі та якісній діагностиці отриманих результатів.

Удосконалення процесу підготовки спортивних менеджерів з достатньою професійною компетентністю потребує належного наукового обґрунтування, що визначатиме формування концептуальних засад та змістового компонента їх підготовки. Концептуальні складові методики навчання спортивних менеджерів визначають наступні підходи:

- системний підхід у формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту передбачає застосування педагогічної технології у контексті взаємозалежності всіх її складових елементів, які визначають зміст професійної освіти, цілі навчальної діяльності, організацію навчального процесу, побудову персональних траєкторій навчання студентів тощо;

- особистісно-орієнтований підхід застосовується для організування навчального процесу, який спрямований на формування особистості майбутнього менеджера, його творчих потенціалів, професійної та загальної культури, що розглядають як основу якісної освіти та успішної фахової діяльності майбутніх спортивних менеджерів;

- діяльнісний підхід обумовлює комплексне використання інноваційних технологій навчання, де робиться акцент на інтенсивні й інтерактивні форми та методи навчання. Особливий акцент робиться на вмотивованість їх професійної діяльності, виборі ними способів розв'язання задач і прогнозуванні наслідків діяльності;

- компетентнісний підхід розкриває цілі, зміст і методологію професійної освіти. Професійна компетентність майбутніх менеджерів в фізичній культурі і спорту розглядається як цілісна характеристика індивіда, об'єднання знань, умінь, навиків, які продукують професійний інтелект, фахові позиції та індивідуально-психологічні особливості цих фахівців [1].

Слід зазначити, що професійна діяльність спортивного менеджера складається із вузько визначеної спеціалізації в освітньому просторі, його професійної компетентності, що дозволяють досягати ефективного результату при оптимальних психоемоційних і фізіологічних затратах. Тому необхідно організувати дослідницько-експериментальну роботу так, щоб на ґрунті узагальнення спеціальних праць з філософії, соціології, психології і педагогіки визначити необхідні методи, які у повній мірі забезпечать реалізацію завдань підготовки спеціалістів, готових працювати у різних сферах людської діяльності і, зокрема в галузі фізичної культури і спорту.

Реальне вирішення проблеми формування професійної компетентності менеджерів фізичної культури і спорту можливе лише завдяки методів впровадження інноваційних технологій навчання, а саме комп'ютерних технологій. Вони забезпечують значні переваги, зокрема індивідуалізацію та диференціацію навчання, комп'ютерну візуалізацію навчального матеріалу, позитивну мотивацію, яка сприяє інтересу до навчання, зворотний зв'язок, розвиває у них самостійність у вирішенні складних питань професійної діяльності.

Розробка та впровадження різних методів формування професійної компетентності у менеджерів фізичної культури і спорту в процесі організації навчального процесу не повинна обмежуватися потребами забезпечення їх готовності до професійної діяльності. Важливо, щоб при реалізації інших наукових методів враховувалось конкретне цільове призначення та спрямованість базової компетентності кожного студента в його майбутній професійній діяльності. Необхідно змістити акценти викладання дисциплін професійного спрямування аудиторної роботи з інформувальної на мотивувальну та ціннісно-коригувальну, шляхом підвищення контекстності, інтерактивності та проблемності навчання. Для цього викладачі повинні системно і послідовно враховувати попередні методичні розробки, доповнювати і розвивати їх, здійснюючи перехід від формування і перевірки отриманих знань студентами до практичного застосування їм вмінь і навиків в організації, здійснення ними функцій і зобов'язань [2].

Визначаючи ефективність виокремлених науково-методичних основ формування професійної компетентності менеджерів фізичної культури і спорту, слід зазначити, що запропоновані педагогічні технології безпосередньо залежать від різних факторів, які впливають на освітній процес підвищення їх кваліфікації (зміст і структура навчальних планів, програм, прийомів і методів розвитку професійності). Таким чином, професійна компетентність спортивного менеджера визначається, насамперед, рівнем власної професійної освіти, набутим досвідом та індивідуальною спроможністю вирішувати наявні проблеми, його намаганням до самоосвіти, творчим відношенням до справи.

Для підвищення ефективності процесу формування професійної компетентності менеджерів фізичної культури і спорту, на нашу думку, слід конкретизувати термінологічний апарат для розробки сучасних методів формування їхньої компетентності, дослідити мотиваційну складову їх діяльності у сфері фізичної культури і спорту та оцінити її вплив на професійну діяльність в цілому. Важливо удосконалити діагностичний інструментарій, критеріальну базу, показники та рівні підготовленості майбутніх менеджерів для роботи у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Проблеми педагогіки середньої та вищої школи*. 2013. Т.26 (65), №1. С. 3 - 14.
2. Криштанович С. Науково-методичні основи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. *Молодь і ринок*. 2017. №6 (149). С. 66 – 70.
3. Хоменко П. В., Корносенко О. К. Модель професійно компетентного фахівця фізичної культури. *Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*. Рівне, 2010. Т. II. С. 382 - 387.

Квасниця О.М., <https://orcid.org/0000-0003-2478-915X>

Тищенко В.О., <https://orcid.org/0000-0002-9540-9612>

Латишев М.В., <https://orcid.org/0000-0001-9345-2759>

Квасниця І.М., <https://orcid.org/0000-0003-1718-3301>

КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ПЕРЕМОГИ В РЕГБІ: АНАЛІЗ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Хмельницький національний університет

Запорізький національний університет

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Хмельницький національний університет

Annotation. *The study examines competitive performance indicators in rugby, focusing on the Rugby World Cup and international tournaments. Winning teams show significantly higher results in Tries, Conversion Goals, and Clean Breaks. Statistical differences highlight varying competition demands and practical implications for coaching.*

Keywords: *rugby, performance indicators, team, match outcomes, coaching strategies*

Вступ. Аналіз змагальної діяльності є ключовим елементом для оптимізації тренувального процесу та підвищення результативності у спорті. Протягом останніх десятиліть розвиток технологій і аналітичних методів докорінно змінив підходи до вивчення командних видів спорту. Останніми роками помітно зросла кількість досліджень, присвячених аналізу змагальної діяльності в командних видах спорту. Цьому сприяли доступність відеоаналітики, розвиток комп'ютерних технологій і методів машинного навчання. Особлива увага приділяється моделюванню та прогнозуванню результатів на різних етапах підготовки спортсменів і команд.

У регбі такий підхід сприяв детальному розумінню показників, які впливають на результативність команд. Традиційно дослідження зосереджувалися на аналізі показників та визначені відмінностей між командами-переможцями та командами, що програли. Проте, значна частина робіт обмежується аналізом лише окремих змагань або вузькими аспектами гри, що ускладнює узагальнення результатів і застосування їх у різних контекстах.